

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

III. ÚS 312/2020-45

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 28. januára 2021 v senáte zloženom z predsedu senátu Roberta Šorla a sudcov Petra Straku (sudca spravodajca) a Martina Vernarského prerokoval prijatú ústavnú sťažnosť [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], zastúpenej advokátom JUDr. Martinom Špakom, Odborárov 49, Spišská Nová Ves, vo veci namietaného porušenia jej základných práv podľa čl. 1 ods. 1, čl. 2 ods. 2 a čl. 36 Ústavy Slovenskej republiky, základného práva na súdnu a inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, práva nebyť podrobený neľudskému alebo ponižujúcemu zaobchádzaniu podľa čl. 3 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd uznesením Okresnej prokuratúry Humenné č. k. 1 Pv 90/19/7702-7 z 30. mája 2019 a takto

r o z h o d o l :

1. Základné právo [REDACTED] na inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a právo nebyť podrobený neľudskému alebo ponižujúcemu zaobchádzaniu podľa čl. 3 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd uznesením Okresnej prokuratúry Humenné č. k. 1 Pv 90/19/7702-7 z 30. mája 2019 porušené boli.

2. Ústavný súd Slovenskej republiky z r u š u j e uznesenie Okresnej prokuratúry Humenné č. k. 1 Pv 90/19/7702-7 z 30. mája 2019 a vec jej v r a c i a na ďalšie konanie.

3. [REDAKOVANÉ] p r i z n á v a finančné zadost'učinenie v sume 2 000 € (slovom dvetisíc eur), ktoré jej j e Okresná prokuratúra Humenné p o v i n n á zaplatiť do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

4. Okresná prokuratúra Humenné j e p o v i n n á nahradiť [REDAKOVANÉ] trovy konania v sume 640,66 € (slovom šesťstoštyridsať eur a šesťdesiatšesť centov) na účet jej právneho zástupcu JUDr. Martina Špaka, Odborárov 49, Spišská Nová Ves, do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

5. Vo zvyšnej časti ústavnej s'ťažnosti n e v y h o v u j e .

O d ô v o d n e n i e :

I.

Vymedzenie napadnutého rozhodnutia a s'ťažnostná argumentácia

1. Ústavný súd Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) uznesením č. k. III. ÚS 312/2020-20 z 19. augusta 2020 prijal na ďalšie konanie ústavnú s'ťažnosť [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ] (ďalej len „s'ťažovateľka“), podľa § 56 ods. 5 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“), ktorou namietala porušenie svojich základných práv podľa čl. 1 ods. 1, čl. 2 ods. 2 a čl. 36 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), základného práva na súdnu a inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, práva nebyť podrobený neľudskému alebo ponižujúcemu zaobchádzaniu podľa čl. 3 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) a práva na spravodlivé súdne konanie

podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru uznesením Okresnej prokuratúry Humenné (ďalej len „okresná prokuratúra“) č. k. 1 Pv 90/19/7702-7 z 30. mája 2019 (ďalej len „napadnuté uznesenie“).

Vec napadla ústavnému súdu 26. júla 2019. V súlade s čl. X bodom 5 písm. c) Rozvrhu práce Ústavného súdu Slovenskej republiky na obdobie od 26. apríla 2019 do 31. decembra 2019 v znení dodatku č. 1 schváleného 16. októbra 2019 bola táto vec 17. októbra 2019 prerozdelená náhodným výberom pomocou technických a programových prostriedkov a pridelená sudcovi spravodajcovi Petrovi Strakovi. V zmysle čl. II bodov 3 a 5 Rozvrhu práce Ústavného súdu Slovenskej republiky na obdobie od 1. januára 2021 do 31. decembra 2021 schváleného 16. decembra 2020 je na konanie vo veci príslušný tretí senát ústavného súdu v zložení Robert Šorl (predseda senátu) a sudcovia Peter Straka a Martin Vernarský.

2. Z ústavnej sťažnosti a jej príloh vyplýva, že 25. februára 2019 bolo na základe uznesenia povereného príslušníka Policajného zboru podľa § 199 ods. 1 zákona č. 301/2005 Z. z. Trestný poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej len „Trestný poriadok“) začaté trestné stíhanie vo veci prečinu ublíženia na zdraví. V trestnom konaní vystupuje sťažovateľka v postavení poškodenej.

2.1 Uznesením Okresného riaditeľstva Policajného zboru v Humennom, Obvodného oddelenia Policajné zboru Snina (ďalej len „okresné riaditeľstvo“) sp. zn. ČVS: ORP-120/SV-HE-2019 z 25. apríla 2019 bolo trestné stíhanie zastavené z dôvodu, že skutok nie je trestným činom a nie je dôvod na postúpenie veci.

2.2 Proti tomuto uzneseniu o zastavení trestného stíhania podala sťažovateľka sťažnosť, ktorá bola napadnutým uznesením okresnej prokuratúry podľa § 193 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku zamietnutá ako nedôvodná.

3. Sťažovateľka v podanej ústavnej sťažnosti vytýka, že už v počiatočnej fáze trestného konania neboli dostatočným spôsobom vykonané prvotné a zabezpečovacie úkony. Poukazuje na to, že nebolo zabezpečené miesto činu, bol umožnený tretím osobám slobodný a ničím neobmedzený prístup k strojnému zariadeniu (zariadenie, pomocou ktorého malo dôjsť k spáchaniu trestného činu, pozn.), a zároveň že znalec z odboru strojárstva bol ustanovený až po uplynutí 9 dní odo dňa jej úrazu.

4. Sťažovateľka ďalej argumentuje, že „*Ak by bol zo strany orgánov činných v trestnom konaní ponúknutý priestor na výsluch znalca, znalec by bol povinný zodpovedať aj na otázky akým spôsobom mohlo dôjsť k zraneniam Sťažovateľky, nakoľko konštrukcia tohto stroja, pozostávajúca z obojručného ovládania, je vyslovene navrhnutá tak, aby končatiny pri aktivácii tohto stroja nemohli byť umiestnené tak, aby prítlačná plocha stroja mohla pritlačiť na končatiny operátora.*“. Podľa jej názoru z uvedeného jednoznačne vyplýva, že „... *stroj mal za prispenia inej osoby dočasne pozmenenú svoju pôvodnú funkčnosť, alebo iná osoba počas manipulácie Sťažovateľky s lepenkou zatlačila obe páky a uviedla tak prítlačnú plochu do pohybu*“.

Sťažovateľka nesúhlasí s názorom prokurátora v odôvodnení napadnutého uznesenia, že sťažovateľkiným „... *právom bolo aj právo navrhovať dôkazy a pokiaľ poškodená mala za to, že je potrebné zaistiť stroj..., mala žiadať o jeho zaistenie*“. V podanej ústavnej sťažnosti sťažovateľka upozorňuje, že trestné konanie nie je založené na tzv. edičnej povinnosti, ale práve naopak, orgány činné v trestnom konaní sú povinné ex offo vykonávať dokazovanie pre účely úplného zistenia skutkového stavu.

Podľa názoru sťažovateľky mali orgány činné v trestnom konaní „... *aj morálnu povinnosť vykonať podrobné vyšetrovanie tohto pracovného úrazu, nakoľko následky tohto úrazu bude Sťažovateľka pociťovať do konca svojho života. Okresná prokuratúra veľmi necitlivo a povrchno uviedla, že Sťažovateľka mohla uplatňovať svoje procesné práva ako poškodená, avšak tento orgán pozabudol, že Sťažovateľka sa ešte doteraz spamätáva z traumy spôsobenej amputáciou 2 celých palcov a čiastočnej amputácie dvoch ďalších palcov pravej ruky.*“.

5. Sťažovateľka s poukazom na mieru, intenzitu, možnosť nápravy a laxnosť prístupu orgánov činných v trestnom konaní navrhuje, aby jej ústavný súd priznal finančné zadosťučinenie. Za primeranú výšku finančného zadosťučinenia považuje sumu 15 000 eur, ktorú odvíja od intenzity porušenia jej práva, ako aj od dôsledku, ktorý bol postupom orgánov činných v trestnom konaní spôsobený. Podľa názoru sťažovateľky práve orgány činné v trestnom konaní zmarili svojím postupom riadne vyšetrenie jej veci (bod 3 tohto rozhodnutia).

6. Sťažovateľka v petite podanej ústavnej sťažnosti navrhla, aby ústavný súd vydal takýto nález:

„Uznesením Okresnej prokuratúry Humenné, sp. zn. 1Pv 90/19/7702-7 zo dňa 30.5. 2019 boli porušené základné práva a slobody sťažovateľa podľa čl. 1 ods. 1, čl. 2 ods. 2, čl. 36 a čl. 46 ods. 1 Ústavy SR a právo Sťažovateľky podľa čl. 3 a čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv.

Ústavný súd SR Uznesenie Okresnej prokuratúry Humenné, sp. zn. 1Pv 90/19/7702-7 z 30. 5. 2019 podľa čl. 127 ods. 2 Ústavy SR zrušuje a vec vracia Okresnej prokuratúre Humenné na ďalšie konanie.

Ústavný súd SR priznáva Sťažovateľke primerané finančné zadostučinenie vo výške 15 000,- EUR.

Okresná prokuratúra Humenné je povinná nahradiť Sťažovateľke trovy konania pre Ústavným súdom SR vo výške 415,51 EUR, ktoré pozostávajú z 2 úkonov právnej pomoci po 163,33 EUR (prevzatie a príprava, podanie sťažnosti), 2 x režijný paušál po 9,80 EUR, 20% DPH.“

II.

Vyjadrenie Generálnej prokuratúry Slovenskej republiky a replika sťažovateľky

7. Na výzvu ústavného súdu sa k podanej ústavnej sťažnosti okresná prokuratúra nevyjadrila. Na podklade výzvy ústavného súdu sa však elektronickým podaním č. k. 2 GÚp 102/20/1000-6 z 28. septembra 2020 doručeným ústavnému súdu 2. októbra 2020 vyjadrila k ústavnej sťažnosti Generálna prokuratúra Slovenskej republiky (ďalej len „generálna prokuratúra“), ktorá uviedla, že sťažovateľka okrem podania tejto ústavnej sťažnosti zaslala Krajskej prokuratúre v Prešove (ďalej len „krajská prokuratúra“) podnet na preskúmanie postupu prokurátora. Krajská prokuratúra sa „... o preskúmaní na vec vzťahujúceho spisového materiálu stotožnila s argumentmi sťažovateľky a dňa 1. augusta 2019 pod č. k. 1 KPt 274/2019/7700-4 vydala záväzný písomný pokyn prokurátorovi na začatie trestného stíhania a na vykonanie ďalšieho dokazovania aj v intenciách návrhov sťažovateľky“. K splneniu záväzného pokynu došlo

uznesením okresného riaditeľstva sp. zn. ČVS: ORP-120/SV-HE-2019 z 12. septembra 2019, ktorým bolo začaté trestné stíhanie pre prečin ublíženia na zdraví podľa § 157 ods. 1 zákona č. 300/2005 Z. z. Trestný zákon v znení neskorších predpisov (ďalej len „Trestný zákon“).

7.1 Generálna prokuratúra v ďalšom konštatovala, že *„Po realizácii ďalších vyšetrovacích úkonov v priebehu prípravného konania bolo uznesením vyšetrovateľa Okresného riaditeľstva Policajného zboru v Humennom sp. zn. ORP-196/1-VYS-HE-2020 z 24. júla 2020 vznesené obvinenie J. D. pre trestný čin ublíženia na zdraví podľa § 157 ods. 1, ods. 2 písm. a) Trestného zákona s poukazom na § 138 písm. h) Trestného zákona. Prípravné konanie v súčasnej dobe naďalej prebieha, sťažovateľka má v ňom postavenie poškodenej a 2. septembra 2020 bola ku skutku riadne vypočutá.“*. Zhrnula, že záväzným pokynom krajskej prokuratúry v spojení s uznesením okresného riaditeľstva o začatí trestného konania bol odstránený zásah do práv sťažovateľky. V závere poukázala *„... na právne závery vyplývajúce z nálezu ústavného súdu č. k. I. ÚS 347/2019-52 z 28. januára 2019. Podľa neho, ak absentuje bezprostredný a trvajúci zásah, ktorý by mohol mať vplyv na pozíciu sťažovateľa, teória a prax ústavných súdov sa vyhranene prikláňa k odmietnutiu v takej veci rozhodovať (napr. IV. ÚS 242/08, III. ÚS 875/2016, uznesenie Ústavného súdu Českej republiky sp. zn. IV. ÚS 122/99). Ak je totiž namietaný zásah do ústavou alebo kvalifikovanou zmluvou garantovaných práv alebo slobôd sťažovateľa, potom musí byť tento zásah výrokom meritórneho rozhodnutia ústavného súdu odstrániteľný. Vo veci sťažovateľky táto podmienka splnená nie je. Sťažovateľkou napádané uznesenie netvorilo prekážku rozhodnutej veci (rei iudicate), v trestnom konaní sa pokračuje, a teda ide o uznesenie neaktuálne a prekonané.“*.

7.2 Generálna prokuratúra vo svojom vyjadrení vyslovila súhlas s upustením od ústneho pojednávania v danej veci v zmysle § 58 ods. 3 zákona o ústavnom súde.

8. Následne ústavný súd zaslal výzvu právnemu zástupcovi sťažovateľky, aby sa vyjadril, či súhlasí s upustením od ústneho pojednávania, a zároveň mu zaslal vyjadrenie generálnej prokuratúry č. k. GÚp 102/20/1000-6 z 28. septembra 2020 na vedomie a prípadné zaujatie stanoviska k veci.

8.1 Sťažovateľka považuje podanú ústavnú sťažnosť za dôvodnú. Tvrdí, že z § 133 ods. 1 a 2 zákona o ústavnom súde nevyplýva, že by ústavný súd mal povinnosť nálezom zrušiť napadnuté uznesenie. Uviedla, že na to, aby „... ústavný súd ústavnej sťažnosti vyhovel postačuje, aby ústavný súd dospel k záveru, že namietané ústavné práva Sťažovateľky porušené boli“, a tiež „Podstatou ústavnej sťažnosti bola tá skutočnosť, že postupom Okresnej prokuratúry Humenné, ako aj Obvodného oddelenia Policajného zboru Humenné do podania ústavnej sťažnosti bolo zasiahnuté do ústavou garantovaných práv Sťažovateľky. Pre posúdenie dôvodnosti podanej ústavnej sťažnosti nič nemení tá skutočnosť, že prokuratúra v rámci svojich vnútorných procesov (pre Sťažovateľku právne nenárokovateľných) sa rozhodla napádané rozhodnutie zrušiť. Dôvodnosť podanej ústavnej sťažnosti umocňuje aj tá skutočnosť, že obvinenie J. D, na ktoré poukazovala Generálna prokuratúra SR, bolo Uznesením z dňa 5. 10. 2020 zrušené.“.

8.2 Sťažovateľka rozvádza dôvody, z ktorých sa domáha priznania finančného zadosťučinenia. Tvrdí, že priznanie (podľa jej názoru primeraného) finančného zadosťučinenia vo výške 15 000 eur „... tvorí súhrn majetkovej a nemajetkovej ujmy... Medzi majetkovú ujmu, ktorá tvorí jednu zo zložiek primeraného finančného zadosťučinenia, patria predovšetkým náklady, ktoré musí Sťažovateľka vynaložiť na úhradu splnomocneného zástupcu... a jej mesačné príjmy, spolu s jej manželom postačujú na vykrytie potrieb ich rodiny. K dnešnému dňu predstavujú náklady na právnu pomoc do dňa podania ústavnej sťažnosti sumu 2 106,40,- EUR, ktorú vyčíslujeme v samostatnej prílohe tohto podania. Nemajetkovú ujmu, ktorá je ďalšou zo zložiek primeraného finančného zadosťučinenia, predstavuje predovšetkým psychická trauma poškodenej spočívajúca v neľudskom zaobchádzaní s jej osobou. V niektorých pasážach odôvodnení napádaných rozhodnutí Sťažovateľka, resp. jej splnomocnený zástupca, nadobudol presvedčenie, že Sťažovateľka by podľa názoru orgánov činných v trestnom konaní vo svojej podstate mohla byť rada, že prežila a že v dôsledku jej nešikovnosti, nespôsobilá iné problémy svojmu zamestnávateľovi.“.

III.

Relevantná právna úprava a judikatúrne východiská ústavného súdu

9. Podľa čl. 124 ústavy ústavný súd je nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti.

10. Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

11. Podľa čl. 140 ústavy podrobnosti o organizácii ústavného súdu, o spôsobe konania pred ním a o postavení jeho sudcov ustanoví zákon. Týmto zákonom je zákon o ústavnom súde.

12. Podľa čl. 1 ods. 1 ústavy Slovenská republika je zvrchovaný, demokratický a právny štát. Neviaže sa na nijakú ideológiu ani náboženstvo.

13. Podľa čl. 2 ods. 2 ústavy štátne orgány môžu konať iba na základe ústavy, v jej medziach a v rozsahu a spôsobom, ktorý ustanoví zákon.

14. Podľa čl. 36 ústavy zamestnanci majú právo na spravodlivé a uspokojujúce pracovné podmienky. Zákon im zabezpečuje najmä

a) právo na odmenu za vykonanú prácu, dostatočnú na to, aby im umožnila dôstojnú životnú úroveň,

b) ochranu proti svojvoľnému prepúšťaniu zo zamestnania a diskriminácii v zamestnaní,

c) ochranu bezpečnosti a zdravia pri práci,

d) najvyššiu prípustnú dĺžku pracovného času,

e) primeraný odpočinok po práci,

- f) najkratšiu prípustnú dĺžku platenej dovolenky na zotavenie,
- g) právo na kolektívne vyjednávanie.

15. Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

16. Podľa čl. 3 dohovoru nikoho nemožno mučiť alebo podrobovať neľudskému alebo ponižujúcemu zaobchádzaniu alebo trestu.

17. Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch alebo o oprávnenosti akéhokoľvek trestného obvinenia proti nemu.

IV.

Posúdenie vecí ústavným súdom

18. Podstatou sťažnosti sťažovateľky je namiatané porušenie jej v záhlaví označených práv napadnutým uznesením okresnej prokuratúry. Sťažovateľka porušenie označených práv odôvodňuje tým, že už v prípravnom konaní došlo k viacerým pochybeniam, v dôsledku ktorých nedošlo k náležitému zisteniu skutkového stavu.

19. Cieľom právomoci ústavného súdu ako nezávislého orgánu ochrany ústavnosti (čl. 124 ústavy) nie je primárne preskúmať a posudzovať právne názory orgánov verejnej moci rozhodujúcich o právnych prostriedkoch nápravy a ochrany práv a slobôd (vrátane základných práv a slobôd) fyzických osôb a právnických osôb pri výklade a uplatňovaní zákonov v súvislosti s rozhodovaním vo veci samej ani preskúmať, či v konaní pred týmito orgánmi bol náležite zistený skutkový stav a aké skutkové a právne závery zo zisteného skutkového stavu tieto orgány vyvodili. Úloha ústavného súdu sa sústreďuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou,

prípadne medzinárodnými zmluvami o ľudských právach a základných slobodách, ktoré Slovenská republika ratifikovala a boli vyhlásené spôsobom ustanoveným zákonom.

20. Skutkové a právne závery orgánov verejnej moci rozhodujúcich o právnych prostriedkoch nápravy a ochrany práv a slobôd fyzických osôb a právnických osôb môžu byť predmetom kontroly zo strany ústavného súdu vtedy, ak by vyvedené závery boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne, a tak z ústavného hľadiska neospravedliteľné a neudržateľné, a zároveň by mali za následok porušenie základného práva alebo slobody zaručeného v ústave alebo v medzinárodných zmluvách o ľudských právach a základných slobodách (m. m. III. ÚS 38/05, III. ÚS 278/06).

21. Ústavný súd považuje za potrebné v súvislosti s argumentáciou sťažovateľky poukázať na svoju predchádzajúcu judikatúru, v rámci ktorej už vyslovil, že *«súčasťou práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy... nie je ani oprávnenie „každého“, aby na základe jeho návrhu (podnetu) bol orgán prokuratúry povinný podať obžalobu voči označeným osobám. Takéto základné právo „každého“ nie je upravené ani v ústave, ani v Trestnom poriadku, prípadne v zákone o prokuratúre»* (II. ÚS 42/00, I. ÚS 102/08).

Sťažovateľke z uvedeného ustanovenia ústavy vyplýva iba právo, aby sa orgány činné v trestnom konaní o skutočnostiach nasvedčujúcich tomu, že bol spáchaný trestný čin, zákonným spôsobom náležite zaoberali.

22. Sťažovateľka v ústavnej sťažnosti namietala, že poverený príslušník *„... bez primeraného dôvodu nezabezpečil miesto činu, umožnil tretím osobám slobodný a ničím neobmedzený prístup k strojnému zariadeniu, teda veci, pomocou ktorej mohol byť eventuálne spáchaný trestný čin a ustanovil znalca z odboru strojárstvo až po uplynutí 9 dní...“*.

23.1 Sťažovateľka utrpela zranenia 25. februára 2019. Z predložených príloh k ústavnej sťažnosti je zrejmé, že v konaní boli vyhotovené 2 znalecké posudky. Znalecký posudok č. 23/2019 vyhotovil znalec z odboru zdravotníctva a farmácie, ktorý bol vo veci pribraný uznesením okresného riaditeľstva zo 6. marca 2019. Znalecký posudok č. 6/2019

vyhotovil znalec z odboru strojárstva, ktorý bol pribraný uznesením okresného riaditeľstva zo 6. marca 2019 (ďalej len „druhý znalecký posudok“).

23.2 V druhom znaleckom posudku, v časti „Technický stav stroja zistený obhliadkou“ je uvedené, že samotná obhliadka bola vykonaná 25. februára 2019 (teda deň, v ktorý došlo k úrazu sťažovateľky, pozn.) a „*Na posudzovanom stroji-pracovnom stole, plátku lepenky z ktorej boli vyrábané kruhové výlisky o priemere 210 mm ani na kruhovom vysekávacom noži o priemere výseku 210 mm ani na hornej prítlačnej doske (baranidlu) sa nenachádzajú stopy krvi, po pracovnom úraze*“, a ďalej „*Na hornom okraji výsekového noža, vrchnej doske mostovej vysekávačky, doske pracovného stola a ani na samotnej lepenke neboli viditeľné a ani zaistené žiadne biologické stopy (poškodená koža, kosti, vyseknuté ľudské mäso), čo pri takomto pracovnom úraze býva bežným prejavom.*“. Možno preto prisvedčiť námietke, ktorú sťažovateľka uviedla aj v sťažnosti proti uzneseniu o zastavení trestného stíhania, že do príchodu znalca bolo so strojom manipulované. K tejto námietke sťažovateľky je v napadnutom uznesení len laxne konštatované, že právom sťažovateľky je navrhovať dôkazy, a pokiaľ považovala za potrebné strojné zariadenie zaistiť, mala o jeho zaistenie požiadať. V súvislosti s týmito závermi ústavný súd konštatuje, že len ťažko možno očakávať takýto návrh zo strany sťažovateľky bezprostredne po utrpení závažného úrazu. Naopak, následkom nepružného postupu orgánov činných v trestnom konaní je podozrenie z manipulovania dôkazu – strojného zariadenia, ktoré môže byť rozhodujúce pre trestné konanie a ustálenie správneho skutkového záveru o príčinách vzniku úrazu sťažovateľky. So sťažovateľkou tvrdeným nedôsledným dokazovaním a či na jeho základe mohlo byť následne zabezpečené efektívne a najmä spoľahlivé objasnenie skutku sa okresná prokuratúra v napadnutom uznesení žiadnym spôsobom nevysporiadala.

23.3 O tom, že námietky sťažovateľky majú reálny základ, svedčí tiež akceptovanie podnetu na preskúmanie postupu prokurátora, na základe ktorého krajská prokuratúra vydala záväzný pokyn na začatie trestného stíhania a na vykonanie ďalšieho dokazovania aj v intenciách návrhov sťažovateľky (bližšie bod 7 tohto rozhodnutia).

23.4 Ústavný súd vzhľadom na uvedené okolnosti konštatuje, že podmienkou, aby mohlo byť vyšetrovanie považované za účinné, musí umožňovať objasnenie skutkového stavu a zistenie a potrestanie zodpovedných osôb. Orgány musia podniknúť primárne kroky,

ktoré majú zabezpečiť dôkazy týkajúce sa daného incidentu, okrem iného vrátane výpovede očitých dôkazov, forenzných dôkazov a pod. Akýkoľvek nedostatok vo vyšetrovaní, ktorý narušuje jeho schopnosť stanoviť príčiny zranenia alebo totožnosť zodpovedných osôb, vyvoláva riziko rozporu s čl. 3 dohovoru (m. m. rozhodnutia Európskeho súdu pre ľudské práva vo veciach Denis Vasilyev v. Rusko, sťažnosť č. 32704/04, Çakici v. Turecko, sťažnosť č. 23657/94 a Kummer v. Česká republika, sťažnosť č. 32133/11).

23.5 Z uvedených dôvodov ústavný súd konštatuje porušenie čl. 3 dohovoru a z rovnakých dôvodov aj porušenia práva na inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy.

24. V súvislosti s bodom 1 výroku tohto nálezu ústavný súd považuje za potrebné uviesť, že sťažovateľka sa v petite domáhala vyslovenia porušenia svojich práv podľa ústavy a dohovoru v spojení s čl. 1 ods. 1 a čl. 2 ods. 2 ústavy. Vychádzajúc zo svojej doterajšej ustálenej judikatúry, ústavný súd zdôrazňuje, že čl. 1 ods. 1 a čl. 2 ods. 2 ústavy majú charakter všeobecných ústavných princípov, ktoré sú povinné rešpektovať všetky orgány verejnej moci pri výklade a uplatňovaní ústavy. Tieto články ústavy sú vždy implicitnou súčasťou rozhodovania ústavného súdu, t. j. aj jeho rozhodovania o porušovaní základných práv alebo slobôd zaručených ústavou, a preto ústavný súd v zásade nepovažuje za potrebné (ani vo veci sťažovateľky) vyslovovať porušenie týchto článkov ústavy vo výrokovej časti nálezu (m. m. IV. ÚS 141/2014, IV. ÚS 291/2018). V uvedenom smere teda ústavný súd sťažnosti sťažovateľky nevyhovel (bod 5 výroku tohto nálezu). Pokiaľ sťažovateľka namieta, že napadnutým uznesením okresnej prokuratúry bolo zasiahnuté aj do jej základného práva podľa čl. 36 ústavy a práva čl. 6 dohovoru, ústavný súd konštatuje, že nezistil relevantnú súvislosť medzi označenými právami a napadnutým uznesením okresnej prokuratúry (pričom sťažovateľka odôvodnila namietané porušenie čl. 36 len vyjadrením jeho doslovného znenia v ústave, pozn.). Taktiež zo skutočností, ktoré sťažovateľka vo svojej ústavnej sťažnosti uviedla, nevyplýva žiadna možnosť porušenia týchto práv, reálnosť ktorej by mohol ústavný súd posúdiť. Preto ústavný súd sťažnosti sťažovateľky ani v tejto časti nevyhovel (bod 5 výroku tohto nálezu).

V.

Prikázanie vo veci konať a priznanie primeraného finančného zadosťučinenia

25. Podľa čl. 127 ods. 2 prvej vety ústavy ak ústavný súd vyhovie sťažnosti, svojím rozhodnutím vysloví, že právoplatným rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom boli porušené práva alebo slobody podľa odseku 1, a zruší také rozhodnutie, opatrenie alebo iný zásah.

26. Vzhľadom na to, že ústavný súd dospel k záveru o porušení práv sťažovateľky, rešpektujúc ústavný príkaz podľa čl. 127 ods. 2 prvej vety ústavy, vyhovel ústavnej sťažnosti a zrušil napadnuté rozhodnutie okresnej prokuratúry.

27. Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy ústavný súd môže svojím rozhodnutím, ktorým vyhovie sťažnosti, priznať tomu, koho práva podľa odseku 1 boli porušené, primerané finančné zadosťučinenie.

28. Podľa § 133 ods. 3 písm. e) zákona o ústavnom súde ak ústavný súd ústavnej sťažnosti vyhovie, môže priznať sťažovateľovi primerané finančné zadosťučinenie, ak o to požiadal.

29. Podľa § 123 ods. 2 zákona o ústavnom súde ak sa sťažovateľ domáha primeraného finančného zadosťučinenia, v ústavnej sťažnosti uvedie rozsah, ktorý požaduje, a z akých dôvodov sa ho domáha.

30. Podľa § 135 ods. 1 zákona o ústavnom súde ak ústavný súd prizná sťažovateľovi primerané finančné zadosťučinenie, orgán verejnej moci, ktorý porušil základné práva alebo slobody, je povinný sťažovateľovi primerané finančné zadosťučinenie zaplatiť do dvoch mesiacov od nadobudnutia právoplatnosti rozhodnutia ústavného súdu. Ak ten, komu bolo uložené zaplatiť sťažovateľovi finančné zadosťučinenie, v tejto lehote priznané finančné zadosťučinenie sťažovateľovi nezaplatí, v zmysle odseku 2 citovaného ustanovenia sa

zvyšuje finančné zadosťučinenie priznané ústavným súdom o 5 % za každý aj začatý rok omeškania až do jeho zaplatenia.

31. Cieľom finančného zadosťučinenia je dovriešenie ochrany porušeného základného práva v prípadoch, v ktorých sa zistilo, že k porušeniu došlo spôsobom, ktorý vyžaduje nielen vyslovenie porušenia, prípadne príkaz na ďalšie konanie bez pokračujúceho porušovania základného práva (IV. ÚS 210/04).

32. Pri určení finančného zadosťučinenia ústavný súd vychádza zo zásad spravodlivosti aplikovaných Európskym súdom pre ľudské práva, ktorý spravodlivé finančné zadosťučinenie podľa čl. 41 dohovoru priznáva so zreteľom na konkrétne okolnosti prípadu.

33. Sťažovateľka sa domáhala priznania finančného zadosťučinenia v sume 15 000 €, ktorej výška je podľa jej názoru primeraná (bod 5 a 8.2 tohto rozhodnutia). Iba deklarovanie porušenia práv sťažovateľky nie je podľa názoru ústavného súdu v tomto prípade dostatočné, a to najmä vzhľadom na okolnosti predmetnej veci, ktoré indikujú ťažko napravitelný následok nielen vo vzťahu k poškodeniu zdravia, ale aj k zmareniu neopakovateľných vyšetrovacích úkonov. S prihliadnutím však na opätovné začatie trestného stíhania ústavný súd rozhodol tak, že konkrétnym okolnostiam posudzovanej veci zodpovedá priznanie finančného zadosťučinenia sťažovateľke v sume 2 000 €, ako to je uvedené v bode 3 výroku tohto nálezu. Vo zvyšnej časti jej žiadosti ústavný súd nevyhovел (bod 5 výroku tohto nálezu).

VI.

Trovy konania

34. Podľa § 73 ods. 3 zákona o ústavnom súde ústavný súd môže v odôvodnených prípadoch podľa výsledku konania uznesením uložiť niektorému účastníkovi konania, aby úplne alebo sčasti nahradil inému účastníkovi konania alebo štátu trovy konania.

35. Pri výpočte trov konania sťažovateľky ústavný súd vychádzal z ustanovení vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov (ďalej len „vyhláška“).

36. Ústavný súd vychádzal zo základnej sadzby tarifnej odmeny za jeden úkon právnej služby vykonaný v roku 2019 v sume 163,33 € (1/6 výpočtového základu podľa § 11 ods. 3 vyhlášky, ktorým je priemerná mesačná mzda zamestnanca hospodárstva Slovenskej republiky za prvý polrok 2018, ktorá bola vo výške 980 €) a jeden úkon právnej služby vykonaný v roku 2020 v sume 177 € (1/6 výpočtového základu podľa § 11 ods. 3 vyhlášky, ktorým je priemerná mesačná mzda zamestnanca hospodárstva Slovenskej republiky za prvý polrok 2019, ktorá bola vo výške 1 062 €). Sadzba za náhradu hotových výdavkov (režijný paušál) za každý úkon právnej služby vykonaný v roku 2019 je v sume 9,80 € (1/100 výpočtového základu podľa § 16 ods. 3 vyhlášky) a v roku 2020 je v sume 10,62 € (1/100 výpočtového základu podľa § 16 ods. 3 vyhlášky). Právny zástupca vykonal dva právne úkony v roku 2019 (prevzatie a prípravu zastúpenia, podanie ústavnej sťažnosti) a jeden právny úkon v roku 2020 (vyjadrenie z 15. októbra 2020). Po zohľadnení príslušnej sadzby dane z pridanej hodnoty náhrada trov konania, ktorú ústavný súd priznal sťažovateľke, spolu takto predstavuje sumu 640,66 € (bod 4 výroku tohto nálezu).

37. Vzhľadom na čl. 133 ústavy, podľa ktorého proti rozhodnutiu ústavného súdu nie je prípustný opravný prostriedok, treba pod právoplatnosťou nálezu uvedenou vo výroku tohto rozhodnutia rozumieť jeho doručenie účastníkom konania.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 28. januára 2021

Robert Šorl
predseda senátu